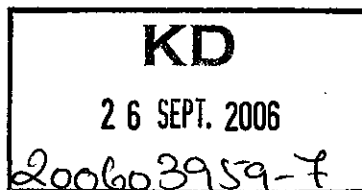

Kunnskapsdepartementet
Postboks 8119 Dep
0032 OSLO

Saksbehandler: Espen Hernes
Direkte tlf.: 23 11 75 68

Vår ref.: 06/187-2
Deres ref.: 200603959

Vår dato: 25.09.2006
Deres dato: 05.05.2006

HØRING - NOU 2006:08 Kunnskap for fellesskapet

ABM-utvikling viser til brev fra Kunnskapsdepartementet om høring av NOU 2006:08, med frist 1. oktober. ABM-utviklings direktør Jon Birger Østby har vært medlem av utvalget, og vi gir derfor kommentarer med et noe redusert omfang, i hovedsak relatert til ABM-utviklings rolle og behovet for økt samarbeid på tvers av departementale grenser.

Generelt om ABM-utvikling

ABM-utvikling ble etablert 1. januar 2003 som en etat under Kultur- og kirke departementet, med følgende omtale i St.meld. nr. 48 (2002-2003) Kulturpolitikk fram mot 2014: *"Innanfor ansvarsområdet sitt skal ABM-utvikling arbeida på tvers av departementale og andre administrative grenseliner, og hovudoppgåva er å drive aktivt, strategisk utviklingsarbeid for å samordna, effektivisera og styrkja arkiv-, bibliotek- og museumsfeltet"*.

En sentral del av ABM-utvikling arbeid de siste årene har vært gjennomføringen av museumsreformen, en omfattende stimulering og omstrukturering av museumssektoren. Museumsreformen har sitt utspring i *St.meld. nr. 22 (1999-2000) Kjelder til kunnskap og oppleving*, med en grundig oppdatering i *St.meld. nr. 48 (2002-2003) Kulturpolitikk fram mot 2014*. I tillegg gis reformen en bred beskrivelse og vurdering i Kultur- og kirke departementets oppfølgende statsbudsjetter i perioden 2002 – 2006. Reformen er sammenfattet i punkt 3.4.1 i utredningen.

Generelle kommentarer

Generelt vil ABM-utvikling understreke at utredningen framstår som gjennomarbeidet og oversiktelig, og at den tar for seg de relevante hovedelementene i det som er universitetsmuseenes hovedutfordringer. Vi ser det som svært positivt at utredningens grunnholdning er utadvendte institusjoner, der samfunnsperspektiv og variert formidling til et bredt publikum understrekes. Vi vil også peke på utvalgets vektlegging av forskningsbasert formidling. Samtidig er det en fare for at mange av utvalgets gode forslag kan bli for generelle, og utfordringen videre vil være å utdype disse med tydelige strategier for utvikling, samordning og samarbeid.

Kommentarer til kapittel 3

ABM-utvikling avla en statusrapport om museumsreformen til KKD 1. august i år der vi skrev følgende om reformen generelt og interdepartemental samordning spesielt:
http://www.abm-utvikling.no/prosjekter/Interne/Museum/museumsreform/8488_1_P.pdf

"Reformens mål er å etablere sterkere fagmiljøer som vil styrke museene som aktive og aktuelle arenaer for kunnskap og opplevelse. Samfunnsrolle, brukerperspektiv, dialoginstitusjon og selvstendig handlingsrom er andre viktige grunntrekk i den museumspolitikken som ligger til grunn. Hovedparten av museene har vært igjennom dyptgripende endringer i perioden, stimulert av nye statlige tilskudd".

"Museumsreformens strukturelle grep har i liten grad berørt museer under andre departementer enn KKD (universitets- og etatsmuseene). ABM-utvikling har brukt mye tid på arbeidet med regionale konsolideringsprosesser, og i mindre grad klart å innta den tiltenkte rollen som rådgivende og koordinerende organ for alle departementer og etater. Vi ser klare behov for en bedre samordning og diskusjon av museumspolitikken mellom departementene. I flere regioner/større byer kan det også være aktuelt å vurdere samordning på tvers av etatsgrenser, ikke minst er dette aktualisert i den utredningen som nylig ble lagt fram om universitetsmuseene; NOU 2006:08 Kunnskap for fellesskapet."

Som det står i utredningens punkt 3.4, så er ABM-utvikling rådgiver for staten i museumsfaglige spørsmål, og kan ha direkte kontakt med ulike fagdepartement og fagetater. Det er også riktig som det beskrives at *"så langt har det vært lite kontakt mellom Kunnskapsdepartementet og ABM-utvikling i museumssaker"*.

I lys av dette er det viktig at utvalget sterkt understreker behovet for økt kontakt mellom universitetsmuseene og den øvrige museumssektoren. I forhold til den faglige kontakten vil ABM-utvikling i utviklingen av nasjonale museumsnettverk legge mer vekt på en bedre integrering av universitetsmuseene og øvrig sektor. Samtidig vil økt kontakt mellom ABM-utvikling og Kunnskapsdepartementet/universitetsmuseene fungere som en katalysator for bedre kontakt mellom museene, og vi ser det som avgjørende at det etableres en mer fast dialog mellom partene på statlig nivå. I årlige kontaktmøter mellom ABM-utvikling og Kunnskapsdepartementet/UHR-M, vil sentrale spørsmål og satsinger kunne drøftes, for en bedre samordning og gjennomføring av tiltak. Dette vil også kunne medvirke til en bedre koordinering av tiltak mellom de enkelte universitetsmuseene på flere områder, noe ABM-utvikling mener det er behov for. Det kan også være relevant å trekke inn andre parter i denne type møter, for eksempel Riksantikvaren og Norges forskningsråd.

Kommentarer til kapittel 4

Utvalget tegner på en instruktiv måte et bilde av universitetsmuseenes samlingsforvaltning, både i forhold til en del positive initiativer og mer gjennomgående svakheter. Tilfredsstillende kontroll og oversikt over samlingene koples til forskning, formidling og tilgjengelighet på en god måte. ABM-utvikling kunne imidlertid ønsket at utredningen i sterkere grad hadde diskutert behovet for prioritering av samlinger og gjenstander, også med tanke på å forbruke eller avhende det som ikke har tilstrekkelig potensial innen forskning og formidling.

NIFU STEPS evaluering og konklusjoner gis bred plass, som et nødvendig korrektiv for bedre framtidige satsinger. Etter det ABM-utvikling erfarer vil et tilsvarende bilde kunne gis av den øvrige museumssektorens status i arbeidet med digitalisering, og vi vil legge til at dette er problemstillinger som meldes fra flere andre land.

ABM-utvikling vil vise til at det nå foreligger en rekke ulike rapporter om museenes samlingsforvaltning og digitalisering. Vi ser at mange gode initiativer er tatt, men at disse er

små i forhold til behovene, og fragmenterte. Det er et stort potensial for bedre samordning og utveksling av erfaringer, og bedre samlet bruk av midler og bygging av fagmiljøer. Det er kort sagt behov for mer helhetlige strategier på feltet, og i vårt brev til KKD om reformen 1. august foreslår vi at ABM-utvikling får i oppdrag å utforme en *Nasjonalt plan for samlingsforvaltning*, og denne "bør omfatte hele sektoren, uavhengig av departementstilknytning". Dette er helt i samsvar med utvalgets anbefaling.

Kommentarer til kapittel 5 og 7

Temaene utvalget tar opp i kapittel 5 om formidling er i høyeste grad relevante for den øvrige museumssektoren, med mulig økt samarbeid om en rekke temaer; profesjonalisering av pedagogisk kompetanse, utvikling og bruk av publikumsundersøkelser, utvikling og bruk av resultatindikatorer. ABM-utvikling vil også nevne at det innenfor Kultur- og kirkedepartementets forvaltning kan være aktuelt med prøveordninger med gratis entré, og at det derfor vil være viktig med et samarbeid om målsettinger og konsekvensanalyser på dette området.

ABM-utvikling savner en noe mer konkretisert og offensiv holdning til samarbeid med øvrige museer om formidling. Som eksempel vil vi peke på omtalen i 5.2.2 om samarbeid med den øvrige delen av museumssektoren, samt 7.3 og 7.6 om behovet for bedre forankring av arkeologisk formidling. Her hadde vi ønsket at utvalget nærmere hadde diskutert om og hvordan arkeologien kan formidles på bredere basis ved øvrige museer, og hvilke grep som eventuelt er nødvendige for å få dette til, med en diskusjon av hvilke servicefunksjoner som bør forventes fra universitetsmuseene, med tilrettelegging for oppbevaring og formidling regionalt.

Kommentarer til kapittel 6

ABM-utvikling mener utvalgets vektlegging av forskningsbasert kunnskap og formidling er grunnleggende og positivt. Vi vil også støtte utvalgets vurdering av at "*museene enda tydeligere enn i dag bør prioritere en FoU-virksomhet som retter seg mot samlinger og samlingsforvaltning, formidling, kulturminne- og naturforvaltning*".

Utvalget understreker behovet for et tettere samarbeid mellom universitetsmuseer og andre museer for å utvikle museenes FoU, noe som er helt i tråd med ABM-utvikling vurderinger. En viktig arena for dette er utviklingen av nasjonale museumsnettverk, der også FoU er et sentralt felt. I tillegg vil ABM-utvikling understreke behovet for dialog mellom nettverkene og forskningsmiljøer utenfor museumssektoren.

Utvalget nevner behovet for "*en faglig tilnærming som krysser grensene mellom natur- og kulturhistorien*". ABM-utvikling vil understreke dette behovet, men savner en utdyping av virkemidler for å styrke tilnærmingen. I den øvrige museumssektoren er det svært få naturhistoriske museer og samlinger, og nettopp derfor vil det være viktig at universitetsmiljøene utvikler denne koplingen i både FoU-virksomhet og formidling.

Kommentarer til kapittel 8

Vi støtter flertallets argumentasjon om hvorfor universitetsmuseene bør organiseres med en annen tilknytning til universitetene enn dagens, der de viktigste fordelene er bedre og mer variert forskningsbasert formidling, bredere perspektiv både i forhold til tidsakser og faglige skillelinjer, samt sterkere samhandling med øvrig museumssektor.

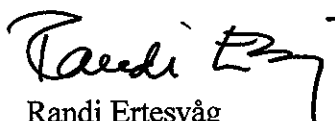
I forlengelsen av dette vil vi, i tråd med utvalgets flertall, ønske prosesser der en reell organisatorisk sammenslåing av universitetsmuseer og andre museer vurderes. ABM-utvikling vil i denne sammenheng peke på at det er aktuelt å gå videre med prosesser i Tromsø. I punkt 8.5.3 nevnes dette spesielt, med ideen om et samlet polarmuseum eller nordområdemuseum, bestående av Tromsø Museum, Polarmuseet, Perspektivet Museum og Nordnorsk Vitensenter. Vi mener at også Polaria (Polarmiljøsenteret/Miljøverndepartementet) bør trekkes med i en prosess for et samlet miljø i Tromsø. ABM-utvikling ser her muligheten til å etablere et museum på tvers av forvaltningsgrenser, med sterke fagmiljøer innenfor en rekke felt. Museet vil få både en lokal, regional og nasjonal forankring, med de mulighetene det vil gi for en god og variert kontakt mot et bredt publikum.

Oppsummert

ABM-utvikling mener utredningen framstår som gjennomarbeidet og oversiktlig, og favner det som er hovedelementene i universitetsmuseenes utfordringer. Samtidig har vi pekt på behovet for mer konkrete og handlingsrettede tiltak, med eksempler fra noen områder.

Generelt er ABM-utviklings oppfordring at utredningen vil være starten på en økt samhandling mellom universitetsmuseene og øvrig sektor. ABM-utvikling har som målsetting å fungere som en katalysator for denne utviklingen, blant annet ved sterkere kopling av universitetsmiljøene i de nasjonale museumsnettverkene. Vi forslår derfor at det på statlig nivå etableres et kontaktforum mellom Kunnskapsdepartementet/UHR-M der samarbeid og satsinger diskuteres innenfor alle museumsfaglige områder; innsamling, dokumentasjon og digitalisering, samlingsforvaltning, forskning, formidling.

Med vennlig hilsen

Randi Ertesvåg
avdelingsdirektør

Espen Hernes
seniorrådgiver

Kopi:
Kultur- og kirkedepartementet